

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 13269
Tarih : 15.06.2021

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 15/06/2021 11:12
Sayı: E-120.08-
0828435

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Bir kısmı ölüm riski içerisinde olan hasta mahpusların insani koşullarda tedavi olmalarının sağlanmadığı ve gerekli önlemlerin alınmadığı genel toplumsal bir sorundur. Hasta mahpusların maruz kaldıkları sağlık hakkı ile yaşam hakkının ihlali olan mevcut sorunsala derhal çözüm üretilmesi amacı ile genel görüşme açılmasını arz ve talep ederiz. 15.06.2021

Meral Danış BEŞTAŞ

HDP Grup Başkanvekili

Siirt Milletvekili

Hakkı Saruhan OLUÇ

HDP Grup Başkanvekili

İstanbul Milletvekili

GEREKÇE

Hasta mahpusların durumu; ülkenin en temel gündemi olmasına rağmen iktidarın cezaevlerine yönelik genel politikalarının bir neticesi olarak çözümsüz bir hal almıştır. Hasta mahpusların durumu ötelenmekte ve gerçek bir çözüm üretilmemektedir. Bu duruma cezaevlerinin gayrı insani koşulları da eklenince hastalıklar geri dönülemez boyutlara ulaşmakta ve ne yazık ki cezaevlerinden ölüm haberleri gelmektedir.

Hasta tutuklular açısından; tutukluluğun bir “önlem” olduğu hususu göz ardı edilmekte, tutuksuz yargılanmalarına yönelik hiçbir inisiyatif geliştirilmemektedir. Tutuklama bir ceza değil, bir tedbirdir. Bu nedenle hasta tutuklular açısından seçenek yaptırımların öncelenmesi, yaşam hakkının korunması açısından elzemdir. Ancak ne yazık ki, hayatlarının belki de son günlerini yakınları ile geçirmeleri gereken hasta tutuklular, cezaevinin hijyenden ve sağlık için elverişli tüm koşullardan yoksun, gerekli ve yeterli sağlık imkânlarının olmadığı, psikolojik desteğin ise hiç verilmediği ortamında, ezaya maruz bırakılmaktadırlar. Bu bahisle ceza mevzuatında derhal bir düzenleme yapılması şarttır. Hasta hükümlüler açısından cezanın ertelenmesini mümkün kılacak çeşitli mekanizmaların yaşama geçirilmemesi ise, hasta hükümlülerin cezalarını ağırlaştırılmış şekilde infaz etmelerinin dayatılması manasına gelmektedir. Geçtiğimiz yıl infaz mevzuatında yapılan düzenlemelerle korona hastalığı gerekçe edilerek kısmi tahliyeler sağlanmıştı. Fakat ne var ki bu uygulama eşitsiz bir şekilde yaşama geçirilmiş, çok sayıda hasta hükümlü cezaevinde iken yaşamım yitirmiştir.

Temel insan haklarının bir alt başlığı olan hasta hakları, insan haklarının sağlık hizmetine uyarlanması olarak değerlendirilmektedir. Hasta hakları; kaynağını uluslararası insan hakları belgeleri ve sözleşmelerinden almaktadır. Temel İnsan Hakları’nın bir alt başlığı olarak “hasta insanın” tıbbi müdahale ve tedavi gibi hayati bir alanda haklarını da tanımlamaktadır. “Herkesin hayatını beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesi” ise devletin sağlık hizmetleri alanında kullanacağı planlama yetkisinin yöneleceği temel amaç olarak yer almaktadır. Kamuoyu ile paylaşılan raporlara göre; Türkiye cezaevlerinde 450’nin üzerinde ağır olmak üzere, sayıları 1400 civarında olduğu ifade edilen hasta mahpus bulunmaktadır. Adalet Bakanlığı’nın geçtiğimiz yıl kamuoyu ile

paylaştığı verilere göre ise 2009 yılı itibariyle 8 yıl içerisinde hayatını kaybeden tutuklu ve hükümlü sayısı toplam 2 bin 300'dür. Cezaevlerinde yetersiz sayıda bulunan revirler, geç yapılan hastane sevkleri, kelepçeli muayene, kolluk güçlerinin hasta ile birlikte muayene alanına girmesi, hasta mahpusların sağlık ihtiyaçlarına göre beslenme düzenine erişememesi, bu sorunun büyümesine neden olmaktadır. Bir yılı aşkın bir süredir ise dünyayı etkisi altında alan ve Dünya Sağlık Örgütü tarafından ilan edilen pandemi kapsamında cezaevinde bulunan hasta mahpusların risk altında bırakılmamaları önemli bir gündem haline gelmiştir.

Cezaevinde kalamayacağı, tam teşekküllü devlet hastanesi, eğitim ve araştırma hastanesi, üniversite hastanesi sağlık kurulu tarafından verilen rapor üzerine saptanan şüpheli veya sanık hakkında tutuklama tedbirinin uygulanmaması; hükümlüler için ise seçenek yaptırımların gündeme alınması gerekmektedir.

Devlet “yaşatma yükümlülüğü” çerçevesinde hasta mahpusların yaşam haklarını güvence altına alacak önlemleri derhal uygulamalıdır. Bu talebin meşruiyetine rağmen taraflı bakış açısı bilinen Adli Tıp Kurumunun verdiği bilimsellikten uzak kararların esas alınması hasta mahpusların yaşam hakkını doğrudan tehdit eden bir yöntemdir. Keza ceza mevzuatında yer alan ve savcılıkları keyfi davranma konusunda rahat bırakan ayrımcı hükümler, cezaevinde bulunma gerekçesine göre mahpusların hastalıkları sebebiyle tahliye edilmemeleri sonucunu doğurmaktadır. Hasta mahpusların hastalık durumlarının ağırlığına değil de suç türlerine göre bir yaklaşıma maruz bırakılmaları anayasanın eşitlik ilkesi başta olmak üzere çeşitli uluslararası anlaşmalara da aykırıdır.

Cezaevinde sayıları günden güne artan ve hastalıkları giderek geri dönülemez boyutlara ulaşan hasta mahpuslara dair iktidarın bir çare üretmediği açıktır. Bu bahisle konunun muhatabı olan Adalet Bakanlığının yürüttüğü politikaların irdelenmesi ve hasta mahpusların yaşam hakkının güvence altına alınması gerekçesiyle genel görüşme talep etme zarureti hasıl olmuştur. Parlamentonun da bu talebi kabul etmesi, yaşam hakkının korunması için bir görev niteliğindedir.